

efter der af indenrigsministeren, nu arbejds- og socialministeren, på arbejdsrådets indstilling kan sættes en grænse for det antal timer i hvert døgn, i hvilke arbejdere over 18 år må udføre arbejde, der helt eller delvis skønnes at medføre særlig fare for de beskæftigede arbejders sundhed. Da denne bestemmelse trækker en ret snæver grænse for de tilfælde, i hvilke den kan bringes til anvendelse — og ej heller hidtil er blevet anvendt i praksis — indsendte De samvirkende Fagforbund i 1918 til indenrigsministeriet andragende om indførelse af 3 holdskifte — højst 8 timers arbejde pr. døgn — i alle virksomheder med kontinuerlig drift og om afskaffelse af det hidtil anvendte 2 holdskifte. Andragendet blev tiltrådt såvel af direktoratet for arbejds- og fabriktilsynet som af arbejdsrådet, der udarbejdede et af ministeriet tiltrådt forslag om, at ingen arbejder i tre på hinanden følgende uger måtte have en længere bruttoarbejdstid end ialt $3 \times 7 \times 8 = 168$ timer i fabriktvirkomheder med døgn drift, jfr. nedenfor. Dette timetal blev af rigsdagen nedsat til 160 timer, da man ønskede at sikre arbejderne hyppigere fridøgn, idet man dog samtidig skabte en vis adgang til overarbejde under hold-afløsning, reparationer, sygdom m. v.

Selv om døgn driftsloven således til en vis grad overflødig gør bestemmelserne i fabriklovens § 24, ophævede man dog ikke denne bestemmelse, men føjede døgn driftslovens bestemmelser til nævnte paragraf som stk. 2—4.

Til forslaget bemærkes i øvrigt:

Til stk. 1. Ved døgn driftsloven er det fastsat, at i virksomheder med regelmæssig døgn drift må ingen arbejder have en længere bruttoarbejdstid end 8 timer i døgn et. Loven definerer ikke begrebet døgn drift. Det fremgår imidlertid af den af folketingets udvalg den 27. januar 1919 afgivne betænkning, at udvalget anså det for fornødent at fremskaffe en sådan definition. I en betænkning ledsagende skrivelse af 3. januar 1919 har direktoratet for arbejds- og fabriktilsynet herom udtalt følgende:

„Ved døgn drift forstås, at driften foregår nat og dag uden anden afbrydelse end den, der eventuelt er en følge af det enkelte holds hvilepauser.

Det bemærkes, at begrebet kontinuerlig drift (eller uafbrudt drift) er snævrere end døgn drift, idet det efter sin ordlyd kun bør omfatte sådanne tilfælde, hvor driften virkelig foregår uafbrudt, altså ej heller standses, selv om arbejderne holder hvil. Det skal dog bemærkes, at man i

daglig tale ofte bruger udtrykket kontinuerlig drift, hvor der i virkeligheden kun er tale om døgn drift, ja, i fabriklovens § 26 b er endda ordet „uafbrudt drift“ brugt i en endnu videre betydning end døgn drift. Det hedder nemlig:

„Når de pågældende virksomheder af hensyn til befolkningens forsyning med daglige liv fornødenheder kræver uafbrudt drift“.

Der er i denne sammenhæng åbenbart aldeles ikke tale hverken om egentlig kontinuerlig drift eller om døgn drift.

For at undgå enhver uklare har man derfor ment det rigtigst at anvende udtrykket døgn drift i stedet for kontinuerlig (uafbrudt) drift. Man opnår herved at klarlægge, at den omstændighed, at en virksomhed har regelmæssig døgn drift, ikke er ensbetydende med, at virksomheden har krav på dispensation efter § 26 b. Hvis en sådan dispensation ikke gives, er det en selvfølge, at lovforslagets regel om den maksimale bruttoarbejdstid på $3 \times 7 \times 8 = 168$ timer ikke kan finde anvendelse, idet den maksimale bruttoarbejdstid jo faktisk ikke kan komme til at overskride $3 \times 6 \times 8 = 144$ timer“.

Fra den således foreslåede definition af begrebet døgn drift blev der ikke fra nogen side under lovforslagets behandling taget afstand. Ved denne definition er der imidlertid ikke givet tilstrækkelig vejledning til afgørelse af spørgsmålet om, hvorvidt der i et givet tilfælde foreligger døgn drift eller ikke. Der bliver tilbage det spørgsmål, hvad man forstår ved, at driften virkelig foregår uafbrudt.

Udtrykket kan have relation til selve produktionsprocessen eller til pasningen af denne eller til begge dele.

I tilfælde af, at produktionsprocessen foregår uafbrudt døgn et rundt, og pasningen af processen også finder sted hele døgn et, må dette omfattes af begrebet „døgn drift“, ja endda af det snævrere begreb „kontinuerlig drift“.

Hvis produktionsprocessen — og dermed naturligvis også pasningen — alene afbrydes under det enkelte holds hvilepauser, følger det af den tidligere nævnte definition, at der alligevel må anses for at foreligge døgn drift.

Så meget mere må man da kunne anse det for døgn drift, når det kun er pasningen, der afbrydes under hvilepausen, medens produktionsprocessen fortsættes uafhængig af denne.

Spørgsmålet er imidlertid, hvorledes de tilfælde skal behandles, hvor der sker en